

PÄÄTÖS

Pvm: 4.12.2024

Dnro: POPELY/3935/2023

Solarwind Finland Oy
toimitusjohtaja Kimmo Kaila
Aleksanterinkatu 18
15140 Lahti

Solarwind Oy, Vareskarin tuulivoimahanke

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN (YVA-menettely) SOVELTAMISESTA YKSITTÄISTAPAUKSESSA

ASIAN VIREILLE TULO JA HANKE

Solar Wind Finland Oy (Sähköposti Vinski Joentausta 20.12.2023) on lähettänyt Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tiedustelun ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVAL) mukaisen menettelyn tarpeesta tuulivoimalan rakentamiseksi Siikajoen Vareskariin. ELY-keskus on täydennyttänyt saatua aineistoa jäljempänä ilmenevällä tavalla.

Hankealue sijaitsee noin 30 km Siikajoen keskustasta luoteeseen. Alue on tyypiltään luoto eikä sillä ole asutusta. Voimalan maksimi napakorkeus on 139 m ja roottorin maksimi siiven pituus 81 m. Näin voimalan korkeus maanpinnasta tulee olemaan maksimissaan 220 m, jolloin maksimikorkeus merenpinnasta on 221 m. Tuulivoimala on suunniteltu alustavasti liitettäväksi samaan sähkölinjaan kuin olemassa oleva voimala Vareskarin rannalla. Turbiinien tarkempi nimellisteho ja sijaintipaikat tarkentuvat yksityiskohtaisen kartoituksen ja suunnittelun yhteydessä.

HANKKEESTA VASTAAVAN TOIMITTAMAT TIEDOT JA VAIKUTUSTEN ARVIOINTI YVA-TARVEHARKINTAA VARTEN

Harkintapyyntöaineisto 20.12.2023

Harkintapyyntöön sisältyy seuraavat liitekartat:

- Hankkeen sijainti
- Karttaote maakuntakaavasta ja hankkeen sijainti
- Alustava voimaloiden sijoittelu kartalla
- Alustava maakaapelointi kartalla
- Alustavat kuljetusreitit voimaloille Oulun satamasta
- Fintraffic korkeusrajoituskartoitus
- Puolustusvoimien lausunto
- Melu- ja välkemallinnus

Hankevastaava toteaa ympäristövaikutuksista seuraavaa:

Hankkeella on vaikutuksia ympäristöön, ja ne muodostuvat pääasiassa maiseman muuttumisesta, luontoon kohdistuvasta vaikutuksesta ja melusta, roottorin lapojen näkymisestä, sekä rakentamisen aikaisesta liikenteestä. Liikenne tullaan järjestämään alan tunnevan kuljetusliikkeen johdolla siten että tuulivoimalat saapuisivat olemassa olevaan lauttasatamaan ja liitteessä on esitelty alustavat kuljetusreitit voimaloille.

Voimaloiden paikat on alustavasti valittu siten että etäisyys lähimpiin asutuksiin tai kesämökkeihin on yli 1150 m ja jokaisen voimalan rakennustoimia varten on varattu noin 1 hehtaarin maa-ala. Tarkemman kaavoituksen (mm. melu- ja välkemallinnuksen ja naapurien kuulemisen) seurauksena yksittäisten voimaloiden paikkoja saatetaan muuttaa suunnitellusta.

Alueen läheisyydessä mahdollisesti olevat lintujen pesimäalueet ja muuttoreitit kartoitetaan kaavoituksen yhteydessä lintuselvityksessä ja ne otettaisiin huomioon voimalapaikan sijoittelussa. Projektin aikana suoritetaan lisäksi tarkentava melu- ja välkemallinnus, laaditaan valokuvasovitteet maiseman muuttumisen mallintamista varten, sekä tarkennetaan projektin muut biologiset ja geologiset vaikutukset.

Rakentamisen ja toiminnan aikainen logistiikka tullaan järjestämään olemassa olevaa tiestöä käyttäen sen ollessa mahdollista (parannetaan tarvittaessa) ja aivan voimaloiden läheisyyteen rakennettujen uusien kulkuväylien kautta. Nämä tiestön parannukset, sekä uudet tiestöt tullaan tarkentamaan kaavoituksen yhteydessä.

Rakennuttaja sitoutuu poistamaan alueelta kaikki rakennusaikaiset jätteet, sekä lisäksi erityisen purkurahaston muodossa takaamaan voimaloiden purkamisen ja alueen maisemoinnin voimaloiden elinkaaren päätyttyä.

Puolustusvoimat ja Suomen Turvallisuusverkko Oy (STUVE) ovat antaneet hyväksyvän lausunnon, ja Fintraffic Lennonvarmistus Oy karttatiedoston mukaan turbiinit eivät aiheuta ongelmia lentoliikenteelle.

Täydennysaineisto 14.5.2024

Aineisto sisältää seuraavat liitteet:

- Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistaminen, 3. vaihemaakuntakaava, Maakuntakaavamerkinnät ja -määräykset hyväksytty, Maakuntahallitus 21.5.2018, Maakuntavaltuusto 11.6.2018.
- Kartta tiestöstä mantereelta tuulivoimalalle
- Siikajoen rantayleiskaava (hyväksymispäivämäärä puuttuu)
- Kuvakaappaus Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistaminen 18.1.2022
- Mallinnuskartta melu- ja välkevaikutuksista
- Hankkeen sijainti peruskartalla, karttaan ympyröity Siikajoenkylä ja Karinkanta.
- Luonnonsuojelualueiden ja Natura-alueiden sijainti kartalla
- Kartta uhanalaisten lajien sijainnista

Vaikutusten arviointi aineiston mukaan

Alueella on tuulivoimala toiminnassa. Uusi voimala tulisi kauemmaksi asuntovaunualueesta erilliselle saarelle. Uusi voimala ei tuo lisävaikutuksia virkistystoimintaan.

Uusi voimala on nykyistä voimalaa kauempana merellä erillisellä saarella. Siten maisemavaikutusten todetaan olevan lähinnä merelle päin.

Uusi voimala on kauempana merellä, joten uuden voimalan ei arvioida aiheuttavan lisävaikutuksia asutuksella ja kylille.

Lähimmät merenrantaniityt ovat yksityistenmailla ja ne ovat perustettu 2007 ja ovat voimassa 2027. Suojelualueet on perustettu 20.7.2007 Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen päätöksillä PPO-2006-L-926-253, PPO-2006-L-927-253 ja PPO-2006-L-928-253. Yhden voimalan lisähanke ei tuo lisävaikutuksia näille suojelualueille.

Selvityksen mukaan voimaloilla ei arvioida olevan yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa, kuin välittömässä läheisyydessä olevan yksittäisen voimalan kanssa. Yhteisvaikutukset melun ja välkkeen osalta on esitetty kartoilla. Muita yhteisvaikutuksia ei arvioida olevan.

Täydennysaineisto 23.9.2024

Saatu aineisto sisältää seuraavat kartat: tiestö, Siikajoen rantayleiskaava, maakuntakaavojen yhdistelmäkartta, päivitetty melu- ja välkekartat yhteisvaikutuksella vanhan voimalan kanssa, asutuksen ja kylien sijainti kartalla (peruskartta, varsinaisia loma- ja asuinrakennusten sijainteja ei ole esitetty), suojelualueet kartalla sekä kartta, jossa on esitetty lintulajien nimiä (lähdettä ei ole mainittu), lähimmät tuulipuistot

Täydennetty vaikutusten arviointi

Tiestöä ja tarvittavia perustuksia varten tarvittava maa-aines tullaan kuljettamaan lähimmiltä mahdollisilta soran ottoalueilta ja pengertä mantereelta Vareskariin ei ole pakollista rakentaa.

Vaikutukset virkistystoimintaan: Alueella on jo tuulivoimala toiminnassa. Uusi voimala tulisi kauemmaksi asuntovaunualueesta erilliselle saarelle. Uusi voimala ei tuo lisävaikutuksia virkistystoimintaan.

Maisemalliset vaikutukset: Uusi voimala on nykyistä voimalaa kauempana merellä erillisellä saarella. Siten maisemavaikutukset tulevat olemaan lähinnä merelle päin.

Vaikutukset asutukselle: Uusi voimala on kauempana merellä, joten uusi voimala ei aiheuta lisävaikutuksia asutukselle ja kylille. Alueella on jo voimassa olevia tuulivoimaloita, joten yhden voimalan lisäys ei toisi vaikutuksia nykyiseen tilanteeseen asutuksen osalta.

Vaikutukset suojelualueille: Yhden voimalan lisähanke ei tuo lisävaikutuksia näille suojelualueille.

Yhteisvaikutukset: Voimaloilla ei ole yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa, kuin välittömässä läheisyydessä olevan yksittäisen voimalan kanssa. Yhteisvaikutukset ovat kuvattuna melu- ja välkekartoissa. Muita yhteisvaikutuksia ei ole.

Lintujen päämuuttoreitit ja naurulokkiyhdykskunta: Olemassa olevan materiaalin perusteella lintujen päämuuttoreitit Vareskariin kulkevat Suomen tuulivoimaloiden suurimman keskittymän ohitse Pohjois-Pohjanmaalla (mm. Kalajoki), joten kaikki päämuuttoreittiä Hailuotoon tulevat linnut ovat jo lentäneet satojen huomattavasti korkeampien jopa 250 m korkeiden tuulivoimaloiden ohitse.

Päämuuttoreitin lintukuolemista on valmistunut uusimmat selvitykset viime vuosina, joista on saatavilla tietoa siitä, miten linnut ovat selvinneet Pohjanmaan tuulipuistoista matkallaan Kalajoelle. Niiden perusteella tämä puisto ei lisää lintukuolemia merkittävästi edes petolintujen osalta koska kyseessä on huomattavasti pienempi ja matalampi ja hiukan pääreitillä sivussa oleva pieni tuulivoimapuisto.

Naurulokkiyhdykskunnan vaikutus tullaan ottamaan huomioon voimalan sijoituksessa.

ASIAN KÄSITTELY

Kuuleminen

YVA-lain 13 §:n mukaan ennen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamista yksittäistapauksessa koskevan päätöksen tekemistä on arviointimenettelyn tarpeesta kuultava asianomaisia viranomaisia, ellei tämä ole ilmeisen tarpeetonta. Lausunnot pyydettiin seuraavilta tahoilta:

Siikajoen kunta, kunnanhallitus
Siikajoen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Pohjois-Pohjanmaan museo, kulttuuriympäristö
Pohjois-Pohjanmaan museo, arkeologinen kulttuuriperintö

Hankevastaavalla oli mahdollisuus kommentoida viranomaislausuntoja 2.12.2024 mennessä. Hankevastaavalta ei saatu kommentteja.

Saapuneet lausunnot:

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti maakuntakaava ohjaa seudullisesti merkittävää eli lainvoimaisten vaihemaakuntakaavojen osalta vähintään kymmenen voimalaa käsittävän hankkeen tuulivoimarakentamista. Siikajoen Vareskarin tuulivoima-alue on maakuntakaavan näkökulmasta ei-seudullinen hanke, sillä hankkeessa toteutettaisiin enintään yksi voimala.

Maakuntakaavan tuulivoimaa koskevat yleismääräykset ohjaavat kuitenkin myös tätä pienempien ei-seudullisten tuulivoima-alueiden suunnittelua. Tuulivoimaa ohjaavien 1. ja 3. vaihemaakuntakaavojen suunnittelumääräyksissä todetaan, että maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulipuistoja, jotka eivät ole merkitykseltään seudullisia. Yleisissä suunnittelumääräyksissä on annettu ohjeita ja velvoitteita tuulivoima-alueiden sijoittamiseen haitallisten vaikutusten vähentämiseksi.

Maakuntakaava muodostaa keskeisen lähtökohdan seudullisten tuulivoimahankkeiden suunnittelulle. Kaavan tavoitteena on tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaaminen ja yhteisvaikutusten hallinta koko maakunnan tasolla. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioiminen edellyttää, että kaavan tavoitteet, periaatteet, kaavassa osoitettujen alueiden rajaamisen perusteet ja kaavan suunnittelumääräykset otetaan suunnittelussa huomioon. Tuulivoimahankkeen suunnitelma ei saa kuitenkaan olla ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa, eikä kaava tai suunnittelutarveratkaisu saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista. Suunniteltaessa ei-seudullista tuulivoima-aluetta, on hankkeen vaikutusten arvioinnissa varmistuttava, ettei kyseinen pienempi tuulivoima-alue vaaranna tai estä maakuntakaavassa osoitetun seudullisen tuulivoima-alueen toteutumista.

Maakuntakaavat, kaavamerkinnot ja suunnittelumääräykset

Pohjois-Pohjanmaalla on neljä lainvoimaista maakuntakaavaa: 1.-3. vaihemaakuntakaavat ja Hanhikiven ydinvoimamaakuntakaava. Voimassa olevissa vaihemaakuntakaavoissa Vareskarin alueelle ei ole osoitettu tuulivoimaloiden aluetta (tv-alue tai en-kohdemerkintä). Vaihemaakuntakaavoissa alueelle on osoitettu Varessäikän kalastus- ja venesatama. Suunnitellun uuden tuulivoimalan pohjoispuolelle, noin 350 metrin päähän, on osoitettu veneväylä ja ranta-alueelle noin kilometrin päähän valtakunnallisesti arvokas tuuli- ja rantakerrostuma (ge-3). Isomatala-Maasyvänlahden Natura-alue (SAC/SPA) sijaitsee noin 3 kilometrin päässä.

Kolmannessa vaihemaakuntakaavassa on annettu tuulivoimaloiden rakentamiseen suunnittelumääräyksiä: Perämeren rannikkoalueella tuulivoimarakentaminen tulee sijoittaa ensisijaisesti maakuntakaavassa osoitetuille tuulivoimaloiden alueille. Tapauskohtaisesti voidaan harkita tuulivoimaloiden sijoittamista myös muille alueille, mikäli se ei merkittävästi lisää tuulivoimarakentamisesta aiheutuvia haitallisia yhteisvaikutuksia asutukseen, maisemaan, linnustoon tai muuhun ympäristöön. Tuulivoimalat tulee lähtökohtaisesti sijoittaa linnuston kannalta tärkeiden alueiden ulkopuolelle. Tapauskohtaisesti voidaan harkita tuulivoimarakentamista myös näille alueille, mikäli tuulivoimarakentaminen ei heikennä alueiden linnustoarvoja. Lisäksi tuulivoimarakentamista suunniteltaessa voimalat tulee sijoittaa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen, luonnonsuojelualueiden, Natura 2000 -verkoston alueiden, harjijensuojeluohjelman alueiden, maakuntakaavan luo-alueiden ja seudullisesti merkittävien virkistysalueiden ulkopuolelle. Lisäksi tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia ja että valtakunnallisten kulttuuriympäristöjen arvot säilyvät.

Pohjois-Pohjanmaan liitossa on vireillä energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatiminen. Yhtenä merkittävänä teemana energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tarkastellaan maakunnan tuulivoiman kokonaisuutta, uusia potentiaalisia tuulivoima-alueita ja sähkönsiirtoa maakunnassa. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkinen ehdotus oli nähtävillä 23.9.-24.10.2024 välisenä aikana. Hankealueelle ei ole osoitettu tuulivoimaloiden aluetta myöskään vireillä olevassa energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa. Hankealueen läheisyyteen ranta-alueelle on osoitettu maakunnallisesti arvokas perinnebiotooppi (Mateenpyrstö). Hankealueen pohjoispuolelle, lähimmillään noin 2,1 km päähän on osoitettu valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Hailuoto (VAMA 2021).

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkiseen ehdotukseen on täsmennetty useiden kaavamerkintöjen selityksiä ja suunnittelumääräyksiä. Myös tuulivoimarakentamisen yleinen suunnittelumääräys on uudistettu.

Vareskarin tuulivoimahankkeen suunnittelussa on huomioitava nämä muuttuneet ja uudet merkinnät ja määräykset, ja arvioitava hankkeen vaikutukset näihin.

Maakuntakaavoituksen aikana laaditut selvitykset (erityisesti linnuston päämuuttoreitin päivitysselvitys, maisema- ja Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskevat selvitykset) tulee huomioida Vareskarin tuulivoimahankkeen suunnittelussa.

Siikajoen rantayleiskaava

Hankealueella on voimassa Siikajoen rantayleiskaava (voimaan 2005). Yleiskaavassa hankealueelle on osoitettu ET-1 merkintä, joka on yhdyskuntateknisen huollon alue, tuulivoimaloille varattu alue. Yleiskaavassa hankealueelle on osoitettu myös kalasatama (LV-2) sekä tuulivoimala-alueen melusuoja-alue (tvs). Rantayleiskaavassa Vareskarin suunnitellulle tuulivoimalan paikalle ei ole osoitettu erillistä tv-alueita.

Rantayleiskaavassa hankealueen välittömään läheisyyteen on osoitettu loma-asuntojen alue (RA-3) sekä ohjeelliset sijainnit olemassa oleville ja uusille loma-asunnoille (vihreät ja punaiset kolmiot). Hankealueen välittömään läheisyyteen rantaan on osoitettu myös maisemanhoitoalue (EM-1), jolle sijoittuu myös Mateenpyrstön perinnebiotooppi.

Hankkeen vaikutukset

Tuulivoimapuiston vaikutusarvioinnin kautta on myös varmistettava, etteivät maakuntakaavan keskeiset tavoitteet ja suunnitteluperiaatteet vaarannu, eikä hanke vaikeuta maakuntakaavan toteutumista.

Vareskarin hankealue sijoittuu lintumuuton pääväylälle ja piekanan muuttoreitin alueelle. Energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavan tueksi TUULI-hankkeessa (2020-2023) laadittiin useita taustaselvityksiä, mm. linnuston päämuuttoreitin päivitysselvitys 12/2021. Selvityksen mukaan rannikon päämuuttoreitti on edelleen maakunnallisesti ja jopa kansainvälisesti niin tärkeä keskittymäalue, ettei sinne suositella lainkaan lisää tuulivoimarakentamista. BirdLife on sen jälkeen päivittänyt Ympäristöministeriön toimeksiantona muuttoreittiaineistoaan vuonna 2023. Muuttolinnustoa on tarkasteltu myös valmistuneessa Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavan Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskevassa selvityksessä.

Kansainvälisesti merkittävälle lintujen muuttoreitille on jo muodostunut huomattavia estevaikutuksia. Päämuuttoreitille tai sen välittömään läheisyyteen rakentuvat uudet tuulivoimalat voivat toteutuessaan aiheuttaa suuren riskin, jossa kumulatiiviset törmäysvaikutukset nousevat populaatiotasolla merkityksellisiksi.

Natura-alueet, luonnon ydinalueet ja niiden väliset ekologiset yhteydet muodostavat ekologisen verkoston, jolla luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja eläinten liikkumisen turvaaminen ovat erityisen tärkeitä. Natura-alueita koskevassa selvityksessä täydennettiin ja määriteltiin Pohjois-Pohjanmaan ekologiset yhteydet ja luonnon ydinalueita yhdistävän ekologisen verkoston raja-alueineen ohjaamaan tuulivoimarakentamista ja välttämään herkkiä alueita. Vareskarin alue sijoittuu ekologisen verkoston ydinalueelle 1a, joka on tunnistettu mm. kansainväliseksi erittäin tärkeäksi lintujen päämuuttoreitiksi ja merilinnuston tärkeäksi pesimäalueeksi.

Hailuoto on osoitettu valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi (VAMA 2021) ja valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi (RKY), jotka molemmat ovat valtioneuvoston hyväksymiä kokonaisuuksia. Hankealueen lounaispuolelle on lähimmillään noin 4,5 kilometrin päähän osoitettu maakunnallisesti arvokas maisema-alue, Siikajoen suun kulttuurimaisema. Tämän vuoksi hankkeen vaikutusarvioinnissa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, missä määrin hanke vaikuttaa maisema-alueiden ja kulttuuriympäristön luonteeseen ja sen arvoihin.

Lähimmät lomarakennukset sijaitsevat 1,1–1,3 kilometrin etäisyydellä suunnitellusta Vareskarin tuulivoimalasta ja noin 670-800 metrin etäisyydellä Varessäikän toiminnassa olevasta tuulivoimalasta. Lausuntopyyntöaineiston yhteismelumallinnuskartan mukaan ulkomelutasot ovat hyvin lähellä 40 dB:n raja-arvoa tai saattavat jopa ylittää sen joidenkin rakennusten kohdalla. Tarkkoja melumallinnuksen desibelilukemia ei ole aineistossa esitetty.

Yhteisvälkemallinnuksen mukaan vuotuinen 8 tunnin suositusarvo ylittyy kolmen lomarakennuksen kohdalla.

Lähtötietojen perusteella suunniteltu Vareskarin tuulivoimala lisää alueen asutukseen kohdistuvia melu- ja välkevaikutuksia merkittävästi. Suunniteltu tuulivoimala saattaa myös vaikeuttaa Siikajoen rantayleiskaavassa alueelle osoitetun loma-asuntoalueen toteuttamista, sillä uusia rakennuslupia ei myönnetä melun ja välkkeen ohjearvojen ylittävillä alueilla.

Tuulivoimahankkeen vaikutusten arvioinnissa on selvitettävä hankkeen melu- ja välkevaikutukset ja varmistuttava ettei tuulivoimaloiden ulkomelun ohjearvoja ja välkkeen suositusarvoa ylitetä eikä hankkeella estetä rantayleiskaavassa osoitettujen toimintojen toteutumista.

Loppupäätelmä

Pohjois-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan Varessäikän tuulivoimahanke ei edellytä YVA-menettelyä. Pohjois-Pohjanmaan liitto kuitenkin toteaa, että suunniteltu tuulivoimala sijoittuu tuulivoimarakentamisen näkökulmasta erittäin haasteelliselle alueelle, ja hankkeesta muodostuu yksin ja yhdessä Varessäikän toiminnassa olevan tuulivoimalan kanssa todennäköisesti merkittäviä haitallisia vaikutuksia mm. asutukseen (melu- ja välkevaikutukset), ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, Siikajoen rantayleiskaavaan, muutto- ja pesimälinnustoon ja arvokkaisiin maisema-alueisiin (Hailuoto ja Siikajoen suun kulttuurimaisema) ja Varessäikän alueen visuaaliseen maisemakuvaan.

Hankkeessa tulee laatia kattavat ympäristöselvitykset ja arvioitava huolellisesti hankkeen vaikutukset edellä mainittuihin asioihin huomioiden jo olemassa oleva Varessäikän tuulivoimala. Hankkeessa tulee arvioida perusteellisesti, soveltuuko Vareskari suunnitellun tuulivoimalan sijoituspaikaksi.

Pohjois-Pohjanmaan museo, arkeologinen kulttuuriperintö

Hankealue sijaitsee noin 30 km etäisyydellä Siikajoen keskustasta luoteeseen, Vareskarin saarella. Alueelle suunnitellaan yhden voimalan (maksimiteho 6,4 MW) rakentamista. Kyseisellä Varessäikän alueella on ollut aiemmin kolme pienempää voimalaa 1990–2010-luvun ajan. Nykyisin alueella toimii yksi tuulivoimala. Uusi tuulivoimala tulisi noin puolen kilometrin päähän merelle päin nykyisestä voimalasta. Sähköverkkoon liittyminen on suunniteltu tehtäväksi maakaapelilla samaan sähkölinjaan olemassa olevan voimalan kanssa.

Suunnittelualueelta ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisen kulttuuriperinnön kohteita. Lähin kiinteä muinaisjäännös Rutelo (muinaisjäännöstunnus 1000019255, rautakautinen asuinpaikka) sijaitsee hankealueesta noin 7 km etelälounaaseen.

Vareskarin saari sijaitsee korkeimmillaan noin 1,1 metriä merenpinnasta, eikä saarta ole merkitty vuoden 1846 pitäjänkartalle. Museo arvioi, että alue ei ole potentiaalista aluetta arkeologisen kulttuuriperinnön kohteiden löytymiselle.

Pohjois-Pohjanmaan museon näkemyksen mukaan hankkeessa ei ole tarvetta YVA-menettelylle arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Pohjois-Pohjanmaan museo, kulttuuriympäristö

Suunnittelualueelta ei tunneta valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai paikallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita eikä maisema-alueita. Hailuoto, joka on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY 2009) ja valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (VAMA 2021) sijaitsee hankealueesta meriteitse noin 5 km pohjoiseen.

Pohjois-Pohjanmaan museon näkemyksen mukaan hankkeessa ei ole tarvetta YVA-menettelylle rakennetun kulttuuriympäristön ja arvokkaiden maisema-alueiden osalta.

Siikajoen kunta, kunnanhallitus

Päätösehdotus: Siikajoen kunta ei edellytä hankkeelle YVA-menettelyä, mutta hankkeesta tulee tehdä asiantuntijan tekemät selvitykset ympäristövaikutuksista ja arvioida soveltuuko Vareskari nykyisen kokoisen tuulivoimalan sijoituspaikaksi. Hankkeen tuulivoimalan koko on huomattavasti suurempi kuin viereinen olemassa oleva

voimala. Hankkeen yhteisvaikutukset vaikuttavat lähimpiin asutuksiin melun ja välkkeen osalta. Ohjearovot saattavat ylittyä useassa loma-asunnossa. Hanke vaikuttaa maisemaan myös ranta-alueelta päin katsottuna. Yksittäisellä voimalalla voi olla suuri vaikutus Vareskarin ja ranta-alueen pesimälinnustoon sekä Varessäikän edustan merialueen lintujen muuttoreitteihin. Vareskarin ja Sataman välisellä mahdollisella pengertiellä on vaikutuksia vesistöön ja vesieliöstöön. Hanke vaikuttaa satama-alueeseen ja sen virkistyskäyttöön. Hankkeella on vaikutuksia nykyisen yleiskaavan toteutukseen satama-alueen osalta, hankkeesta tulee tehdä kaavatarkastelu ja mahdollinen kaavamuutos

Päätös: Siikajoen kunta toivoo hankkeelle YVA-menettelyä

Siikajoen kunta, tekninen lautakunta

Päätösehdotus: Siikajoen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen katsoo, että tuulivoimahanke ei edellytä YVA-menettelyä, sillä hankkeen koko ja vaikutukset ovat pienemmät kuin YVA-lain 252/2017 liitteen hankeluettelon vaikutukset.

Siikajoen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen huomauttaa, että tuulivoimalan rakentaminen vaatii poikkeusluvan, ja sen hakemisen yhteydessä on suositeltavaa tehdä laajempi ja tarkempi luontoselvitys.

Melu- ja välkemallinnuksissa on tarkasteltu uuden ja olemassa olevan tuulivoimalan yhteisvaikutuksia lähialueen asutukseen. Siikajoen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen suosittelee, että mallinnukset tehdään myös pelkästään uuden tuulivoimalan vaikutuksista, jotta hankkeen itsenäiset vaikutukset saadaan tarkemmin arvioitua. Nykyisten mallinnusten perusteella hanke ylittää Valtioneuvoston asetuksen 1107/mukaiset ulkomelutason ohjearovot loma-asutuksen osalta, mikä on huomiotava hankkeen jatkosuunnittelussa.

Päätös: Siikajoen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen katsoo, että hanke edellyttää YVA-menettelyä.

ELY-KESKUKSEN RATKAISU

Solarwind Oy:n Vareskarin tuulivoimahankkeeseen edellytetään sovellettavaksi ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (252/2017) mukaista arviointimenettelyä.

ELY-KESKUKSEN RATKAISUN PERUSTELUT

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä edellyttävät sellaiset hankkeet ja niiden muutokset, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia (YVA-laki 3 § 1 mom.). Hankkeet, joihin sovelletaan aina arviointimenettelyä, on määritelty YVA-lain liitteenä olevassa hankeluettelossa.

Arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 1 momentissa tarkoitettuun muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Solarwind Oy:n Vareskarin tuulivoimahankeen muutoksessa voimalamäärä olisi maksimissaan yksi ja tuulivoimalan kokonaisteho yhteensä 6,4 MW. Ympäristövaikutusten arviointimenettely ei siten ole tarpeen suoraan YVA-lain liitteen 1. hankeluettelon perusteella.

Päätöksenteossa on otettava huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään YVA-lain liitteessä 2 ja YVA-asetuksen 2 §:ssä (YVA-laki 3 § 3 mom.).

Esitettyjen tietojen perusteella hanke tulisi todennäköisesti aiheuttamaan, eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, YVA-lain 3 § 1. momentin tarkoittamien hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia, jotka tulee selvittää YVA-menettelyssä.

Vaikutukset linnustolle

Voimala on tarkoitus rakentaa luodolle, jossa Lajitietopalvelun tietojen mukaan pesii naurulokkiyhdykskunta (laji on vaarantunut, rauhoitettu). Laji.fi-tietopalvelun mukaan luodolla pesii myös erittäin uhanalainen tukkasotka. Luonnonsuojelulain (9/2023) 70 § nojalla kiellettyä on pesäpaikkauskollisten lajien, kuten naurulokin pesän vahingoittaminen myös lisääntymiskauden ulkopuolella, mikäli kyse on eläimen tekemästä pesästä, jota se käyttää toistuvasti. Lisäksi kyseisen lakipykälän nojalla on kiellettyä rauhoitettujen yksilöiden tahallinen tappaminen tai pyydystäminen; pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen; yksilöiden tahallinen häiritseminen, erityisesti niiden lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsäkierron kannalta tärkeillä paikoilla. Edellytyksistä poiketa edellä mainitusta rauhoitussäännöksestä on säädetty luonnonsuojelulain 83 §:ssä.

Hanke sijoittuu merkittävälle rannikkoalueen lintujen päämuuttoreitille, joka on otettu huomioon maakuntakaavoituksessa, mistä ELY-keskus lausuu tarkemmin jäljempänä. Lisäksi hankealue sijoittuu Oulun seudun muuttolinnuston kerääntymisalueelle ja hankealueen läheisyyteen sijoittuu muuttolinnuston levähdysalueita.

Vesistövaikutukset

Hankevastaavan mukaan tietä hankealueelle ei tarvitse rakentaa satamasta. Karttaesityksen mukaan luodolle tultaisiin rakentamaan tie sen päästä päähän, samaten satamaan. Siitä, kuinka liikkuminen sataman ja saaren välillä järjestetään, ei ole saatu selvitystä. Tien rakentamisesta voi aiheutua vesistövaikutuksia. Liikennöinti ja osien kuljetus voi mahdollisesti edellyttää myös ruoppauksia.

Vesilain 3. luvun 3 §:n mukaan väylän käyttämistä vaikeuttavan esteen asettaminen sekä yli 500 m³ ruoppaus vaativat aina lupaviranomaisen luvan. Lisäksi vesilain 3. luvun 2 §:ssä on säädetty sellaisista vesistöä, rantaa, vesiympäristöä tai pohjavettä koskevista muutoksista, jotka edellyttävät lupaviranomaisen lupaa. Vesialuetta, kalastusta, veden saantia, maata, kiinteistöä tai muuta omaisuutta koskevasta edunmenetyksestä on määrättävä luvassa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita, jos edunmenetyks aiheutuu ainoastaan yksityiselle edulle ja siitä on sovittu. ELY-keskus voi ottaa hankkeen vesilain mukaisen luvantarpeeseen tarkemmin kantaa lausunnolla, kun tarkemmat suunnitelmat hankkeesta on esitetty.

Nykyinen ja hyväksytyjen kaavojen mukainen maankäyttö

Voimassa olevissa vaihemaakuntakaavoissa Vareskarin alueelle ei ole osoitettu tuulivoimaloiden aluetta (tv-alue tai en-kohdemarkintä). Vaihemaakuntakaavoissa alueelle on osoitettu Varessäikän kalastus- ja venesatama. Suunnitellun uuden tuulivoimalan pohjoispuolelle, noin 350 metrin päähän, on osoitettu veneväylä.

Kolmannen vaihemaakuntakaavan suunnittelumääräysten mukaan Perämeren rannikkoalueella tuulivoimarakentaminen tulee sijoittaa ensisijaisesti maakuntakaavassa osoitetuille tuulivoimaloiden alueille. Tapauskohtaisesti voidaan harkita tuulivoimaloiden sijoittamista myös muille alueille, mikäli se ei merkittävästi lisää tuulivoimarakentamisesta aiheutuvia haitallisia yhteisvaikutuksia asutukseen, maisemaan, linnustoon tai muuhun ympäristöön. Tuulivoimalat tulee lähtökohtaisesti sijoittaa linnuston kannalta tärkeiden alueiden ulkopuolelle. Tapauskohtaisesti voidaan harkita tuulivoimarakentamista myös näille alueille, mikäli tuulivoimarakentaminen ei heikennä alueiden linnustoarvoja. Tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on myös varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja väkevaikutuksia ja että valtakunnallisten kulttuuriympäristöjen arvot säilyvät.

Pohjois-Pohjanmaan liitossa on vireillä energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatiminen. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkinen ehdotus oli nähtävillä 23.9.-24.10.2024 välisenä aikana. Hankealueelle ei ole osoitettu tuulivoimaloiden aluetta myöskään vireillä olevassa energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa. Hankealueen läheisyyteen ranta-alueelle on osoitettu maakunnallisesti arvokas perinnebiotooppi (Mateenpyrstö). Hankealueen pohjoispuolelle, lähimmillään noin 2,1 km päähän on osoitettu valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Hailuoto (VAMA 2021). Hankkeella olisi vaikutuksia tälle maisema-alueelle.

Vareskarin hankealue sijoittuu lintumuuton pääväylälle ja piekanan muuttoreitin alueelle. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tueksi laaditussa linnuston päämuuttoreitin päivitysselvityksessä todetaan, että rannikon päämuuttoreitti on edelleen maakunnallisesti ja jopa kansainvälisesti niin tärkeä keskittymäalue, ettei sinne suositella lainkaan lisää tuulivoimarakentamista. BirdLife on sen jälkeen päivittänyt Ympäristöministeriön toimeksiantona muuttoreittiaineistoaan vuonna 2023. Muuttolinnustoa on tarkasteltu myös valmistuneessa Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskevassa selvityksessä. YVA-päätöksessä tulee ottaa huomioon yhteisvaikutukset. Kansainvälisesti merkittävälle lintujen muuttoreitille on jo muodostunut huomattavia estevaikutuksia. Päämuuttoreitille tai sen välittömään läheisyyteen rakentuvat uudet tuulivoimalat voivat toteutuessaan aiheuttaa populaatiotasolla merkittävästi heikentäviä vaikutuksia.

Natura-alueita koskevassa selvityksessä on määritelty Pohjois-Pohjanmaan ekologiset yhteydet ja luonnon ydinalueita yhdistävän ekologisen verkoston raja-alueiden ohjaamaan tuulivoimarakentamista ja välttämään herkkiä alueita. Vareskarin alue sijoittuu ekologisen verkoston ydinalueelle 1a, joka on tunnistettu mm. kansainväliseksi erittäin tärkeäksi lintujen päämuuttoreitiksi ja merilinnuston tärkeäksi pesimäalueeksi.

Hankealueella on voimassa Siikajoen rantayleiskaava (voimaan 2005). Rantayleiskaavassa hankealueelle on osoitettu ET-1 merkintä, joka on yhdyskuntateknisen huollon alue, tuulivoimaloille varattu alue. Rantayleiskaavassa hankealueelle on osoitettu myös kalasatama (LV-2) sekä tuulivoimala-alueen melusuoja-alue (tvs).

Rantayleiskaavassa Vareskarin suunnitellulle tuulivoimalan paikalle ei ole osoitettu erillistä tv-alueita. Hankealueen läheisyyteen on osoitettu loma-asuntojen alue (RA-3) sekä ohjeelliset sijainnit olemassa oleville ja uusille loma-asunnoille. Hankealueen välittömään läheisyyteen rantaan on osoitettu myös maisemanhoitoalue (EM-1), jolle sijoittuu myös Mateenpyrstön perinnebiotooppi. Rantayleiskaavassa ei ole osoitettu yhteyttä saareen nykyiseltä satama-alueelta.

ELY-keskus toteaa, että rantayleiskaava on laadittu ennen tuulivoimarakentamista koskevan sääntelyn vakiintumista ja ennen nykyistä tuulivoimarakentamisen tapaa. Myöskään tieto tuulivoimarakentamisen vaikutuksista ei ole ollut kaavaa laadittaessa tämänhetkiselä tasolla. Alueen soveltumista tuulivoimarakentamiseen ei voida

katsoa olevan selvitetyn ET-1-käyttötarkoitusmerkinnästä huolimatta sellaisella tarkkuudella, jotta hankkeen toteuttamista voitaisiin perustaa kaavoitukseen. Yleiskaavaa voidaan pitää kauttaaltaan vanhentuneena tuulivoimarakentamisen osalta. Tämä korostaa riittävää ja ajantasaista tietoa hankealueesta ja vaikutuksista, ennen kuin alueen soveltuvuutta tuulivoimarakentamiseen voidaan arvioida.

ELY-keskus huomauttaa, että KHO:n vuosikirjapäätöksessä (KHO:2021:56) naurulokkiyhdyshdyskunnan elinolojen heikentäminen asemakaavoituksella on katsottu MRL:n 4 §:n 2 momentin vastaiseksi. Esitetyn suunnitelman heikentäviä vaikutuksia Vareskarin naurulokkiyhdyshdyskunnalle ei voida välttää, mikäli luodolle osoitetaan rakentamista.

Lähtötietojen perusteella suunniteltu Vareskarin tuulivoimala lisäisi alueen asutukseen kohdistuvia melu- ja välkevaikutuksia merkittävästi. Suunniteltu tuulivoimala saattaa myös vaikeuttaa Siikajoen rantayleiskaavassa alueelle osoitetun loma-asuntoalueen toteuttamista, sillä uusia rakennuslupia ei myönnetä melun ja välkkeen ohjearvojen ylittävälle alueelle. Hankkeella olisi vaikutuksia nykyisen yleiskaavan toteutukseen myös satama-alueen osalta.

Virkistyskäyttö ja vaikutukset asutukselle

Lähimmät lomarakennukset sijaitsevat 1,1-1,3 kilometrin etäisyydellä suunnitellusta Vareskarin tuulivoimalasta ja noin 670-800 metrin etäisyydellä Varessäikän toiminnassa olevasta tuulivoimalasta. Lausuntopyyntöaineiston yhteismelumallinnuskartan mukaan ulkomelutasot ovat hyvin lähellä 40 dB:n raja-arvoa tai saattavat jopa ylittyä sen joidenkin rakennusten kohdalla. Tarkkoja melumallinnuksen desibelilukemia ei ole aineistossa esitetty. Suunnitteluohjeistuksen mukaan (Ympäristöministeriö 5/2016) asuin- ja lomarakennuksella tarkoitetaan olemassa olevaa rakennusta sekä sen oleskelu- ja piha-alueita tai asumiseen oikeusvaikutteisessa kaavassa osoitettua rakennuspaikkaa tai aluetta. Näin tarkasteltuna tuulivoimaloiden yhteismelun ohjearvot näyttäisivät ylittyvän lähimmillä rakennuspaikoilla.

Yhteisvälkemallinnuksen mukaan vuotuinen 8 tunnin suositusarvo ylittyy kolmen lomarakennuksen kohdalla. Välkettä vaikuttaisi muodostuvan rakennusten käytön kannalta merkitsevään ajankohtana.

Hankkeella voi olla yhteisvaikutuksia olemassa olevan hankkeen kanssa mm. satama-alueeseen ja muutoinkin alueen virkistyskäyttöön.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-laki 252/2017): 3, 11, 12, 13, 31 ja 37 § sekä liitteet 1 ja 2.

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-asetus 277/2017): 2 §.

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaavan muutoksenhakuoikeus

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Muiden tahojen muutoksenhakuoikeus

Se, jolla on oikeus hakea muutosta hanketta koskevaan lupapäätökseen, saa hakea muutosta tähän päätökseen, jolla on katsottu, ettei ympäristövaikutusten arviointimenettely ole tarpeen. Muutosta voidaan hakea vasta siinä vaiheessa, kun edellä mainitusta päätöksestä on mahdollisuus valittaa (YVA-laki 37 § 2 momentti).

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Sähköisen allekirjoituksen hyväksyntä on asiakirjan lopussa. Asian on esitellyt ylitarkastaja Pirkko-Liisa Kantola ja ratkaissut yksikön päällikkö Eero Melantie.

Päätöksen valmisteluun ovat osallistuneet ylitarkastaja Kirsi Similä, ympäristöasiantuntija Aino Niemi, ylitarkastaja Veli-Matti Kangas sekä alueidenkäytönasiantuntija Touko Linjama.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös julkaistaan sähköisesti ELY-keskuksen internetsivuilla www.ymparisto.fi/yva-paatokset/pohjois-pohjanmaa. Päätöksestä tiedotetaan kuuluttamalla 30 päivän ajan Siikajoen kunnan virallisella ilmoitustaululla sekä ELY-keskuksen sähköisellä ilmoitustaululla.

JAKELU Solarwind Oy saantitodistuksin
Siikajoen kunta
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Pohjois-Pohjanmaan museo, kulttuuriympäristö
Pohjois-Pohjanmaan museo, arkeologinen kulttuuriperintö

LIITE Valitusosoitus

VALITUSOSOITUS

Liite ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 13 § :n mukaiseen päätökseen

Valitusviranomainen

Hankkeesta vastaava saa hakea muutosta tähän päätökseen **Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä. Tiedoksisaantipäivän osoittaa saantitodistus.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- valittajan nimi ja kotikunta,
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin muutosta haetaan, mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteilla muutosta vaaditaan sekä
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä,
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta,
- asiamiehen valtakirja sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuullaan lähettää myös postitse tai toimittaa lähetin välityksellä, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden kirjaamon aukioloaika on kello 8.00 - 16.15. Valituskirjelmän toimittamisesta telekopiona tai sähköpostina säädetään tarkemmin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003)

Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden yhteystiedot

käyntiosoite: Isokatu 4, 90100 Oulu

postiosoite: PL 189, 90101 Oulu

telekopio: 029 56 42841

sähköpostiosoite: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

puhelin: 029 56 42800

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 250 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Tämä asiakirja POPELY/3935/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POPELY/3935/2023 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Melantie Eero 04.12.2024 14:57

Esittelijä Kantola Pirkko-Liisa 04.12.2024 14:56